

Sortiu al carrer i gaudiu

«És el moment en què milions de persones decidiran si consenteixen o no a ser governades per l'estat espanyol, desafiant tot el seu poder coercitiu»

Si Johan Cruyff hagués estat professor de Ciència Política, aquestos dies hauria dit als seus estudiants ?sortiu al carrer i gaudiu?. L'entrenador ho va dir segurament per intentar relaxar els seus jugadors i transmetre la idea que haver arribat fins a la final ja era en gran part una victòria. També duia implícita la idea que no es pot desapropiar l'oportunitat de viure un esdeveniment històric que no sabem si es repetirà.

El referèndum d'autodeterminació és una gran final en els mateixos termes. En circumstàncies normals una votació d'aquest tipus té gran transcendència, però si és en un país democràtic no posa en joc tots els pilars del sistema. També en això *Spain is different*. Les elits de l'Estat han optat per sacrificar la legitimitat i la legalitat per defensar la unitat de la pàtria a la força. Ens han submergit en quelcom semblant al que els clàssics varen anomenar "estat de naturalesa", i que precedia el contracte social i la creació de les institucions polítiques.

A Catalunya, aquest 1 d'octubre estam més prop de l'estat de naturalesa del que segurament estarem en totes les nostres vides. És el moment en què milions de persones decidiran si consenten o no a ser governades per l'estat espanyol, desafiant tot el seu poder coercitiu. La noció de consentiment dels governats, essencial per a la nostra idea de democràcia, ha deixat de ser teoria i s'està posant en pràctica. Una gran massa de catalans ha romput la camisa de força en què s'havia convertit la Constitució i estan decidint genuïnament quina autoritat política accepten i quina no. És un referèndum en què es comptaran molt més que els vots.

La decisió, òbviament, la prendrà cadascú personalment. Però el resultat serà la combinació de totes les actuacions i decisions. D'entrada ja s'estan visualitzant els efectes que pot tenir una massiva i coordinada desobediència al poder de l'Estat. I se'ns apareix com una qüestió d'acció col·lectiva, semblant al que en el seu dia Ramon Muntaner va explicar amb la metàfora de la mata de jonc. Tota la mata sencera junta és quasi impossible d'arrencar. En canvi, els joncs un per un ho pot fer un nen petit.

Així són les coses: un Estat té força repressiva per castigar un reduït número de persones. Té força coactiva per fer por a un número considerable de persones, o fins i tot a tothom. Però ni aquí ni a la Xina Popular no té capacitat per imposar-se per la força a la majoria de la població. Quan la gent per la por, l'estat perd el poder.

Les cartes estan repartides. L'Estat ho ha apostat tot a la mateixa estratègia. Volia guanyar per 10 a 0, però no es pot descartar que perdi amb la mateixa rotunditat. El moviment independentista ha jugat preveient que davant es podria trobar amb aquest adversari. L'obediència voluntària, de grat o per por, és bàsica per a la supervivència d'un estat. Sense ni una ni l'altra, té els dies comptats.

El resultat i les conseqüències del referèndum encara són incertes. Però l'escenari està definit. El que és inqüestionable és que difícilment tornarem a viure un moment històric en que el futur estigui de forma tan evident a les mans de tots. No podrem tampoc, pel mateix motiu, estudiar i analitzar in situ un procés polític de tanta transcendència. Qui no vol ser-ne protagonista? És, efectivament, el moment de sortir al carrer i gaudir.